

IPA – Instrument pretpristupne podrške

Instrument za pretpristupnu podršku – IPA predstavlja mehanizam finansijske i tehničke podrške Evropske unije zemljama kandidatima i potencijalnim kandidatima u procesu evropskih integracija. IPA je objedinila sve dotadašnje oblike podrške EU zemljama u procesu integracija (PHARE - podrška za mjere izgradnje institucija, promovisanje ekonomske, socijalne kohezije i prekogranične saradnje; SAPARD - podrška poljoprivrednom i ruralnom razvoju; ISPA – zaštita životne sredine i infrastrukturni projekti u oblasti saobraćaja; CARDS – finansijski instrument za zemlje Zapadnog Balkana) u jedan univerzalni instrument.

IPA je usmjerena ka dva glavna prioriteta:

- Podršku u ispunjavanju političkih i ekonomskih kriterijuma, kao i kriterijuma koji se odnose na usvajanje pravne tekovine EU i izgradnju administrativnih kapaciteta i jačanje pravosuđa;
- Podršku u procesu priprema za korišćenje Kohezionog fonda i Strukturnih fondova Evropske unije, koji su dostupni zemljama članicama.

IPA treba da doprinese naporima zemalja koje teže ka članstvu u Evropskoj uniji u cilju jačanja demokratskih institucija i vladavine prava, reforme državne uprave, reforme privrede, poštovanja ljudskih i manjinskih prava, promocije rodne ravnopravnosti, jačanja civilnog društva, unapređenja prekogranične i regionalne saradnje, kao i dostizanja održivog razvoja i smanjenja siromaštva.

Za period 2007-2013, ukupan budžet IPA iznosio je 11,5 milijardi eura, dok je za naredni period 2014-2020. opredijeljeno 11,7 milijardi eura. Zemlje korisnice IPA su Albanija, Bosna i Hercegovina, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Kosovo*, Crna Gora, Srbija i Turska.

Crna Gora koristi Instrument za pretpristupnu podršku od 2007. godine, u okviru sedmogodišnje finansijske perspektive 2007-2013, što je rezultiralo realizacijom velikog broja značajnih projekata koji su doprinijeli unapređenju kvaliteta života u Crnoj Gori. U okviru ove finansijske perspektive, Crnoj Gori je bilo na raspolaganju 245 miliona eura bespovratne finansijske pomoći za nacionalne programe, a pored toga Crna Gora koristi i Višekorisnički instrument pretpristupne podrške u realizaciji programa koji se odnose na pitanja od zajedničkog interesa za sve zemlje korisnice.

Po završetku IPA programskog perioda 2007-2013, EU je nastavila da pomaže zemljama u procesu pristupanja, kroz inovirani Instrument za pretpristupnu podršku IPA 2 za period 2014-2020. Osnovna novina jeste strategijski fokus, koji podrazumijeva strategijske dokumente za svaku zemlju korisnicu za sedmogodišnji period, što obezbjeđuje jače vlasništvo od strane korisnica kroz integrisanje njihovih unutrašnjih reformi i razvojnih planova u prioritete koji će biti predmet podrške EU, dok će Višekorisnički strategijski dokument adresirati prioritete za regionalnu i teritorijalnu saradnju.

Kada je u pitanju nova finansijska perspektiva 2014-2020, i IPA 2, Crnoj Gori je na raspolaganju 270,5 miliona eura za nacionalne programe, a ova podrška će biti realizovana u okviru sljedećih sektora:

1. Demokratija i upravljanje
2. Vladavina prava i temeljna prava
3. Životna sredina
4. Saobraćaj
5. Konkurentnost i inovacije
6. Zapošljavanje, socijalna politika i razvoj ljudskih resursa

---

* Ovaj naziv je bez prejudiciranja statusa i u skladu je sa Rezolucijom savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1244 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji i nezavisnosti Kosova.

7. Poljoprivreda i ruralni razvoj

8. Prekogranična i teritorijalna saradnja

Prioriteti i ciljevi za podršku IPA II su osnova zajedničke procjene Vlade Crne Gore i Evropske komisije na osnovu potreba zemlje u svijetlu dosadašnjih dostignuća tokom procesa pristupanja. Elementi koji su uzeti u obzir tokom pripreme dokumenta su: postojeća nacionalna strateška dokumenta, pregled prethodne IPA podrške i naučene lekcije, dokumenti u kontekstu pregovora o pristupanju EU i rezultati konsultacija održanih u Briselu i Podgorici, između Evropske komisije, crnogorskih nacionalnih i lokalnih vlasti, predstavnika država članica EU, međunarodnih donatora, kao i nezavisnih tijela i organizacija civilnog društva.